

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul al Institutului European din România” (www.ier.ro). Permisuniunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Ramanauskas împotriva Lituaniei (MC) - 74420/01

Hotărârea din 5.02.2008 (MC)

Art. 6

Art. 6 § 1

Proces echitabil

Condamnare pentru o infracțiune de corupție săvârșită la instigarea poliției: *încălcare*

În fapt – Reclamantul avea funcția de procuror. Acesta a susținut că o persoană pe care nu o cunoștea de dinainte, despre care ulterior s-a aflat că era ofițer într-un serviciu al poliției specializat în combaterea corupției, l-a contactat prin intermediul unei cunoștințe din sfera relațiilor sale personale. Persoana respectivă i-a cerut să obțină achitarea unei terțe persoane și i-a oferit în acest scop o mită de 3 000 de dolari americani (USD). Reclamantul a susținut că inițial a refuzat propunerea, dar a acceptat-o după ce interlocutorul său a i-a făcut aceeași ofertă de mai multe ori. Ofițerul și-a informat angajatorul, iar în noiembrie 1999, adjunctul procurorului general l-a autorizat să simuleze acte de corupție. La scurt timp, reclamantul a primit mita promisă. În august 2000, acesta a fost condamnat la o pedeapsă privativă de libertate pentru luare de mită, reprezentând suma de 2 500 USD. Această decizie a fost confirmată în apel. Curtea Supremă a respins recursul introdus de reclamant, motivând că nu exista nicio probă care să arate că negocierile inițiale au avut loc la ordinul serviciilor de poliție, că autoritățile au fost informate despre operațiune abia după ce reclamantul a acceptat luarea de mită și că, autorizându-l pe ofițerul implicat în operațiune să își continue activitățile, autoritățile s-au limitat la a se asocia la săvârșirea unei infracțiuni care era în curs de desfășurare. În opinia instanței, problema instigării la săvârșirea unei infracțiuni nu a avut efect asupra încadrării juridice a comportamentului reclamantului.

În drept – Art. 6 § 1: Autoritățile naționale nu pot fi exonerate de răspundere pentru acțiunile ofițerilor de poliție limitându-se la invocarea faptului că aceștia, deși îndeplineau acte specifice activității polițienești, ar fi acționat „în particular”. Răspunderea autorităților trebuie asumată cu atât mai mult cu cât faza inițială a operațiunii s-a desfășurat în afara unui cadru legal și în absența unei autorizări judecătorești. În plus, autorizându-l pe polițistul respectiv să simuleze acte de corupție și scutindu-l pe acesta de orice răspundere penală, autoritățile au conferit *ex post* un caracter legitim fazei preliminare și au profitat de rezultatele acesteia. De asemenea, nu s-a oferit nicio explicație satisfăcătoare cu privire la rațiunile și eventualele motive personale pentru care polițistul l-ar fi abordat din proprie inițiativă pe reclamant, fără să îi informeze pe superiori; nu s-au oferit nici motive pentru care acesta nu a fost urmărit penal pentru actele săvârșite în cadrul fazei preliminare. În această privință, Guvernul s-a limitat să facă referire la faptul că toate documentele relevante au fost distruse. Rezultă de aici că autoritățile lituaniene își asumă răspunderea pentru acțiunile polițistului și persoanei cunoscute de reclamant care au precedat autorizarea înscenării luării de mită. Orice altă soluție ar lăsa loc de abuzuri și arbitrar, permițând eludarea principiilor aplicabile. Activitățile polițistului implicat și ale persoanei cunoscute de reclamant au depășit limita a ceea ce constituie simpla examinare pasivă a unei activități infracționale existente: nu există

nicio dovadă că reclamantul a comis infracțiuni anterior, în special infracțiuni ce țin de domeniul corupției, toate întrevederile dintre reclamant și polițistul implicat au avut loc la inițiativa acestuia din urmă, iar reclamantul pare să fi fost supus unor insistențe vădite din partea celor doi interlocutori ai săi pentru a se implica într-o activitate infracțională, deși nu exista niciun element obiectiv care să indice intenția sa de a se implica în așa ceva. Reclamantul a susținut pe toată durata procedurii că a fost instigat să comită infracțiunea. În consecință, autoritățile și instanțele interne ar fi trebuit, cel puțin, să examineze în detaliu dacă organele de urmărire penală au provocat sau nu la săvârșirea unei fapte penale. În acest scop, acestea ar fi trebuit să verifice în special motivele pentru care operațiunea a fost organizată, amploarea participării poliției la infracțiune, precum și natura instigării sau a presiunilor exercitate asupra reclamantului. Acest lucru era cu atât mai important cu cât persoana cunoscută de reclamant, care i l-a prezentat pe polițist reclamantului și care pare să fi jucat un rol semnificativ în succesiunea evenimentelor care au condus la darea și luarea de mită, nu a fost citată niciodată să depună mărturie în dosarul cauzei deoarece nu a fost găsită. Pentru fiecare dintre aceste aspecte, ar fi trebuit ascultate argumentele apărării reclamantului. Autoritățile interne au negat însă orice instigare din partea poliției și nu au luat nicio măsură, la nivelul instanțelor judecătorești, pentru a cerceta serios afirmațiile reclamantului în acest sens. Mai precis, autoritățile nu au făcut nicio încercare pentru a clarifica rolul jucat de protagoniștii din acest caz, deși condamnarea reclamantului s-a bazat pe probe strânse în urma instigării din partea polițistului, pe care reclamantul a denunțat-o. Curtea reține că Curtea Supremă a considerat că, odată stabilită vinovăția reclamantului, o eventuală influență externă asupra hotărârii acestuia de a săvârși infracțiunea și-a pierdut orice relevanță. Mărturisirea unei infracțiuni săvârșite la instigarea cuiva nu face să dispară nici instigarea, nici efectele acesteia. Acțiunile polițistului implicat și ale persoanei cunoscute de reclamant au avut ca efect instigarea reclamantului la săvârșirea infracțiunii pentru care a fost condamnat și nu există nicio dovadă că, fără intervenția acestora, infracțiunea ar fi fost săvârșită. Ținând seama de această intervenție și de folosirea acesteia în procedura penală în litigiu, procesul reclamantului nu a avut un caracter echitabil.

Concluzie: încălcare (unanimitate).